

Gyakori nyálkahártya elváltozások és klinikai jelentőségük

dr. Németh Orsolya
osztályvezető főorvos

Gyakori nyálkahártya elváltozások és klinikai jelentőségük

The image shows the front cover of a medical book. The title 'Nyálikhartó elváltozások növekedése' is prominently displayed at the top in a large serif font. Below the title, the author's name 'Dr. László Kovács' is written. The subtitle 'szövődési, szövődési, szövődési' is repeated three times in a smaller font. The book is published by 'Poliméria' and has a copyright date of '© 2012'. The cover features a photograph of a heart valve, likely mitral, showing its internal structure and any abnormalities.

**Szájnyálkahártya elváltozások
diagnosztikája**

- Legtöbb paraszta (ra, hal, méreg, körgepek, műanyagok) rövidítés
- Lehetőségek: feketelemek, egyszerű, megtisztított fogak, szájbetegségek, nyelvfejlesztés, dúsítások, issza vagy gyógyászati kezelések, halhatatlan pelenkék
- Myk. lemez fagyasztási módszerrel
- Azonosítás: általános, szociális, fogyszaki, családi
- Szájnyálkahártya:**
  - externális
  - internális (leírakódók, kontúr, szín, felület)
- Diagnosztikai eszközök (Véloskop, Oszcilloskop, Vizuális Plus)
- Laborvizsgálatok
- Nativ festés, cirklográfia
- Próbák excisio, szabadonvitű vizsgálatok

dr. Németh Orsolya
osztályvezető főorvos

Orális Medicina

Az orális és maxillo-faciális medicina interdiszciplinális tudomány, mely a fogorvostudomány medicinán átnyúlik és az általános orvosszakmák közül a bőrgyógyászathoz, fül-orr-gégészethez, belgyógyászathoz, gyermekgyógyászathoz, onkológiához.

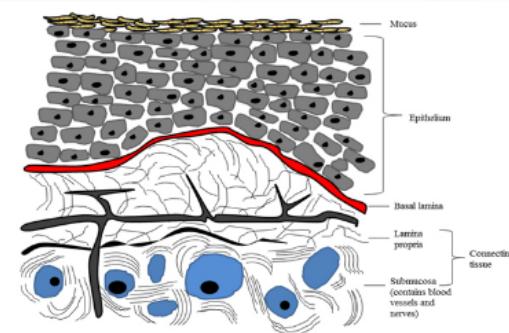
- különböző gyulladásos nyálkahártya-elváltozások és infekciók
- fizikai, kémiai és iatrogén ártalmak
- immunológiai körképek, allergiás bőr- és szájbetegségek
- különböző szisztemás betegségek szájtünetei
- az orofaciális régiók bőr- és szájbetegségei
- jóindulatú daganatok, daganatszerű állapotok
- precancerosus elváltozások
- rosszindulatú daganatok
- általános betegség okozta szájüregi tünetek

- **PREVENCIÓ, KEZELEΣ**
- **GONDOZÁS**

Services

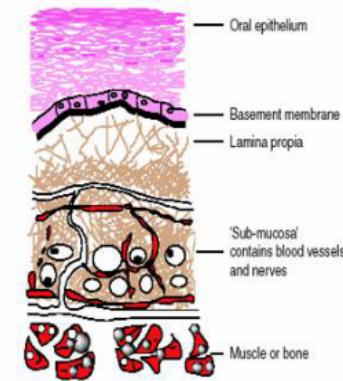
Szájnyálkahártya

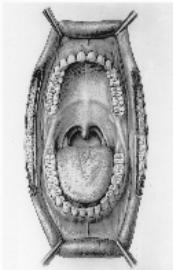
Epithelium (epidermis)

Lamina Propria (dermis)

Submucosa (subcutan)

Funkcionális osztályozás

- Keratinizált (kemény szájpad, gingiva)
- Nem keratinizált
  - (ajak, bucca, alveolaris mucosa, áthajlás, lágyszájpad, sublingualis terület, a nyelv ventrális része)
  - Speciális (nyelvhát)

Szájnyálkahártya elváltozások diagnosztikája

Legfőbb panasz (mi, hol, mikor, hogyan, milyen gyorsan növekszik)

fájdalom, érzékenység, égő érzés, vérzés, mozgatható fogak, szájszárazság, nyelési nehézségek, duzzanat, rossz vagy csökkent ízérzékelés, halithosis, paresthesia, sok nyál, késői fogváltás

- Anamnézis (általános, szociális, fogászati, családi)
- Szájvizsgálat
  - extraoralis
  - intraoralis (lokalizáció, kontúr, szín, felszín)
- Diagnosztikai eszközök (Velscope, Orascopic, Vizilite Plus)
- Laborvizsgálatok
- Natív festés, citológia
- Próba excisio, szövettani vizsgálatok

Nyálkahártya elváltzások növekedése

Étkezésekhez köthető növekedés
sialolithiasis, phenomena

Lassan növekvő (hónapok, évek)
hyperplasia, benignus daganat, krónikus gyulladások, cysták

Közepesen gyorsan növekvő (hetek max. 2 hónap)
krónikus gyulladások, cysták és *malignus elváltozások*

Gyorsan növekvő (órák, napok)
hematoma, abcessus, phenomena(nyálretentio miatt),aneurysma,
fertőződött cysta, allergia

Általános tünetekkel és lázzal járó elváltozások
fertőzések, lymphoma, leukaemia

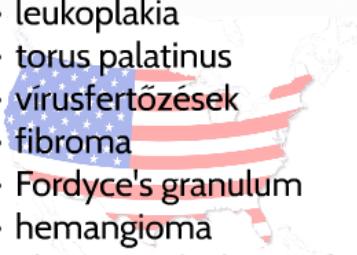

Lim HC1, Kim CS2. Oral signs of acute leukemia for early detection. J Periodontal Implant Sci. 2014 Dec;44(6):293-9.

Leggyakoribb nyálkahártya elváltozások

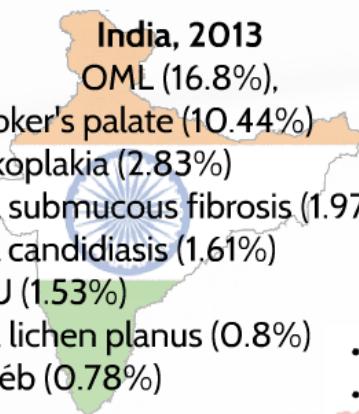
USA, 1991

- leukoplakia
- torus palatinus
- vírusfertőzések
- fibroma
- Fordyce's granulum
- hemangioma
- ulcerosus elváltozások
- papilloma
- epulis
- varicositás

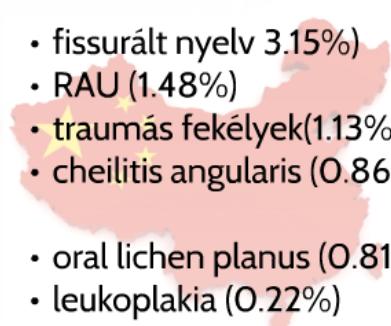
India, 2013

- OML (16.8%)
- smoker's palate (10.44%)
- leukoplakia (2.83%)
- oral submucous fibrosis (1.97%)
- oral candidiasis (1.61%)
- RAU (1.53%)
- oral lichen planus (0.8%)
- egyéb (0.78%)

Kína, 2014

- fissurált nyelv 3.15%
- RAU (1.48%)
- traumás fekelyek(1.13%)
- cheilitis angularis (0.86%)
- oral lichen planus (0.81%)
- leukoplakia (0.22%)

Patológiás elváltozások megoszlása
(Israel, 2015)

- benignus exophyticus léziók (45.3%)
- fehér benignus léziók (13.5%)
- potenciális malignus léziók/ rendellenesség (10.1%)
- csontot érintő léziók (9.8%)
- mucosal elszineződés (7.8%)
- benignus pigmentált léziók (7.3%)
- krónikus trauma/gyulladás (3.9%)
- oral malignus elváltozás (2.1%)

1. Yeatts D1, Burns JC. Common oral mucosal lesions in adults. Am Fam Physician. 1991 Dec;44(6):2043-50.

2. Almoznino G1, Zadik Y, Vered M, Becker T, Yahalom R, Derazne E, Aframian DJ, Czerninski R. Oral and maxillofacial pathologies in young and middle-aged adults. Oral Dis. 2015 Jan 7. doi: 10.1111/odi.12308.

3. Feng J1, Zhou Z, Shen X, Wang Y, Shi L, Wang Y, Hu Y, Sun H, Liu WJ. Prevalence and distribution of oral mucosal lesions: a cross-sectional study in Shanghai, China. Oral Pathol Med. 2014 Sep 22. doi: 10.1111/jop.12264.

4. Bhatnagar P, Rai S, Bhatnagar G, Kaur M, Goel S, Prabhat M. Prevalence study of oral mucosal lesions, mucosal variants, and treatment required for patients reporting to a dental school in North India: In accordance with WHO guidelines. J Family Community Med. 2013 Jan;20(1):41-8.

ulás

ioját, anti-
öveteket a

Glossopathiák

Lepedékes nyelv
Lingua geographica
Lingua pilosa
Lingua scrotalis
Candida fertőzés
Glossodynia

Terápia

- Sokszor nem szükséges terápia
- Tisztítás (folyékony, mélykagylóval)
- enyhe szájbetűfertőzésben ciklohexol
- helyi retinoidok használata
- folyékony betegségekben betegi kezelés
- vakális ciklohexolban, emulsziókbanos készítményekkel az egű érös csuklókáshoz
- esetleges Zn suplementáció

Nyálkahártya elváltozások csoportosítása lokálizáció szerint

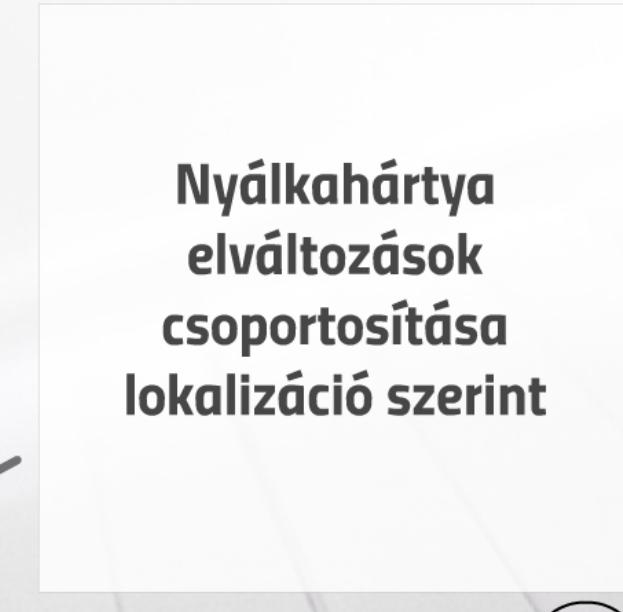
Cheilopathiák

Cheilitis exfoliativa
Cheilitis angularis
Cheilitis medicamentosa
Herpes labialis

Herpes labialis
 Primer fertőző sejtök:

- Folyékony leánylili, salicil, doks
- Praktikusan leginkább ibuprofenmal és gyulladáscsökkentőkben járnak elminősítésben
- hydroklorot 0,15% lidocain hydrochlorid 1%
- magasrántott folyékony chlorhexidin
- tetraoksiklin vagy doxyciklin (250 mg n-kapszula hétvégén 15 mg/vitaminnal)
- tetraoksiklin 5 mg/kg, 5-napig, 5-7 napig
- Arginin 15 mg/kg, 5-napig, 5-7 napig

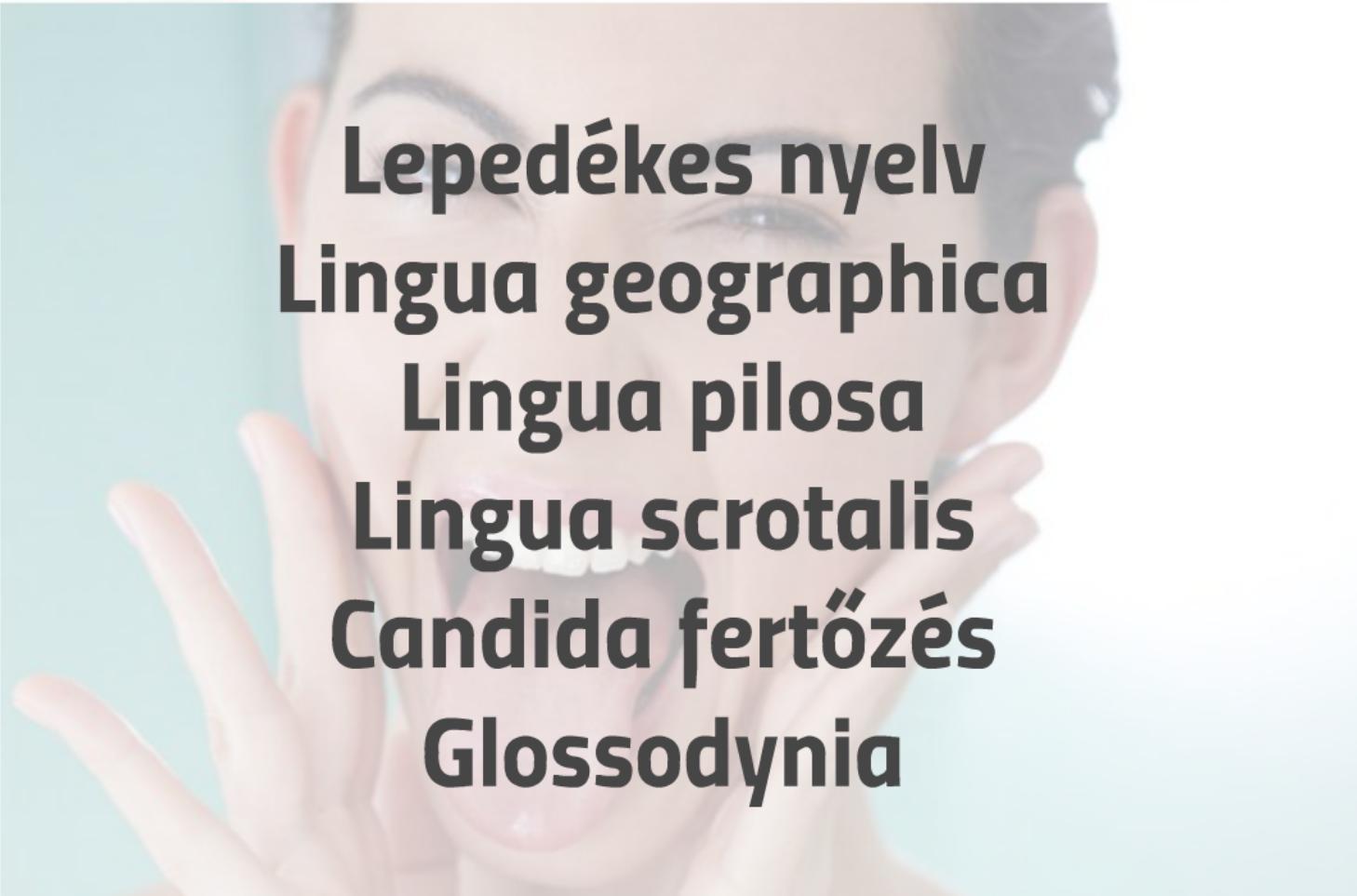
Szájnyálkahártya elváltozások

Trauma
Ulceratív léziók
Candida fertőzés
**Proecancerous betegségek szájüregi
tünetei**

- Terápia**
- Trigén (lávulit) folyékony krémje
  - Vitamin B + Fe + folsav
  - steroid, trimacrolone
  - antibiotikum: clorhexidin, metronidazol, benzotetramin, cefalotinum, benzoydin, cladin solíttat
  - lidocain, benzocain
  - Szagtól belmethylszen, tetraciklin
  - immunomodulátor: thiomidol (50-100mg/nap)

Nyálkahártya elváltozások csoportosítása lokalizáció szerint

Glossopathiák

Lepedékes nyelv
Lingua geographica
Lingua pilosa
Lingua scrotalis
Candida fertőzés
Glossodynia

- Sokszínű
- Tisztítás enyhítése
- helyi kezelés
- fájdalomcsillapítók (lokális)
- készítmények csökkentése
- esetleges sebgyógyászat

Lingua geographica

(glossitis migrans,
erythema migrans, térképnyelv)

Lingua pilosa (szörnyelv)

dr. Kovács Lilla anyagából

Lingua scrotalis **(lingua plicata)**

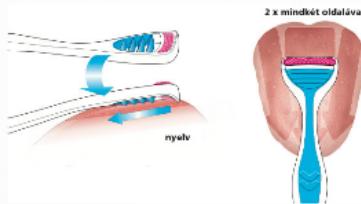

Lepedékes nyelv

Glossodynⁱa (glossopyrosis)

Terápia

- Sokszor nem szükséges terápia
- Tisztítás (fogkefével, nyelvkaparóval)
enyhe szájfertőtlenítő (nem alkoholos)
- helyi retinoidok hatékonyak
- fájdalom és gyulladáscsökkentők
(lokális corticosteroïd, antibiotikumos
készítmények az égő érzés
csökkentéséhez)
- esetleges Zn supplementáció

Cheilopathiák

Cheilitis exfoliativa

Cheilitis angularis

Cheilitis medicamentosa

Herpes labialis

Prim

- folyadék bev.
- fájdalomcsill.

Cheilitis exfoliativa

Cheilitis medicamentosa

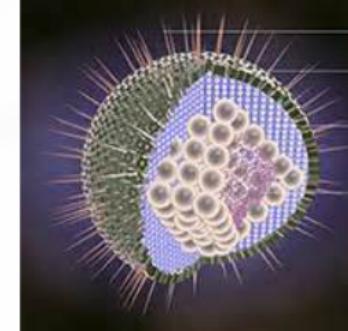

Herpes labialis

Primer fertőzés esetén:

- folyadék bevitel, puha diéta
- fájdalomcsillapító (paracetamol és gyulladáscsökkentő benzydamin hydrochlorid 0,15 % lidocain hydrochlorid 1%)
- melegvízben feloldott chlorhexidin
- tetraciklin vagy doxiciklin (250 mg -s kapszula feloldva 15 ml vízben) 4/nap
- Acyclovir 15 mg/kg, 5/nap, 5-7 napig

2. fertőzés

1% antivirális szer

ZnO krém mellőzzük

Eczema Herpetica

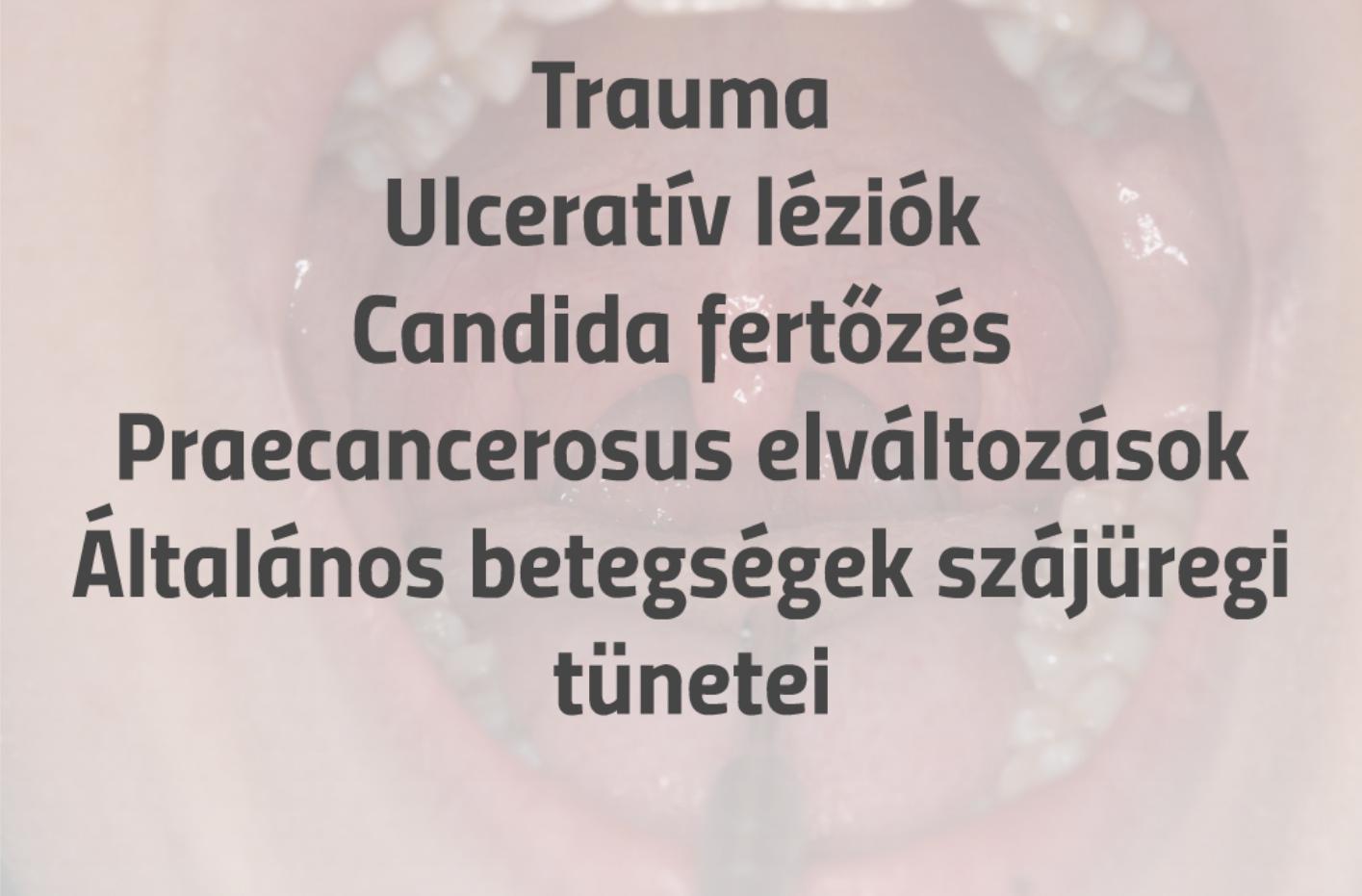
oro-labialis autoinoculatio

**Erythema multiforme, Stevens-Johnson
szindróma**

2x600 mg aciclovir, 6 hónapon keresztül

Szájnyálkahártya elváltozások

Trauma
Ulceratív léziók
Candida fertőzés
Praecancerosus elváltozások
**Általános betegségek szájüregi
tünetei**

Traumás

- epulis fissuratum
- denture stomatitis
- papillomatosis palati
- elektromos és hőártalom
- eosinophil granuloma
  - fekélyek
  - morsicatio

Anura A. Traumatic oral mucosal lesions: a mini review
and clinical update. Oral Health Dent Manag.
2014 Jun;13(2):254-9.

Ulceratív léziók

Akut

- Traumás
- Vírus
- Gomba
- Drog
- Erythema multiforme
- Lupus erythematosus
- Reiter`s syndroma

Krónikus

- Vesiculobullosus elváltozások
- Malignus elváltozások

Recidiváló

- Recidiváló herpetiform ulceratio
- Recidiváló apthás stomatitis
- Aphtak (Mikulitz, Sutton, Cook)
- Behcet Kór

Epithelium vesztés valamilyen okból (trauma, égés, infekció, daganat....)

Recidiváló aphtosus szájfekélyek

Immunológia (szerzett, veleszületett immunhiányos állapot, stressz)

Csökkent barrier funkció (trauma, hematológiai kórkép, táplálkozási zavarok)

Antigén expozíció (baktérium, vírus..)

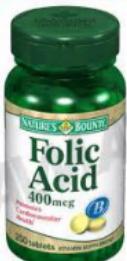
etiológia:

- trauma
- rossz szokások (ajakrágás, morsicatio buccarum)
- kivehető fogpótlások (megszokási idő alatt, rossz fogpótlás)
- égés (aspirin, forró ételek, italok, fogorvosi kezelések alkalmával haszált vegyi anyagok)

Terápia

- Trigger (kiváltó) faktor kerülése
- Vitamin B + Fe+ folsav
- steroid: triamcinolone
- antibiotikumos: chlorhexidin, metronidazol, benzalkonium, cetalkonium, benzydamin, cholin salicilát
- lidocain, benzocain
- Szájvíz: betamethason, tetraciklin
- Immunmodulátor: thalidomid (50-100mg/ nap)

Candida fertőzés

Terápia:

- Clotrimazol festés, Nystatin
- Sziisztémásan Fluconazol
- Hyperplasticus plakk excisio
- Kiváltó belgyógyászati ok kezelése

Prediszponáló tényezők:

- immunszuppresszált állapot (pl.:AIDS)
- krónikus betegség
- nem gondozott diabetes mellitus
- elhúzódó gyógyszerelés
- immunszupresszáns terápia
- daganatterápia

Praecancerosus elváltozások

Földön a nap minden
órájában meghal valaki
szájüregi daganatban. A
jellegzetes tüneteket fel
kell ismerni- a fogorvosi
team tagjai életeket
menthetnek!!!

Terápiás lehetőségek

Kategória	Hatásmechanizmus	Terápiás hatás
Antimikrobiás készítmények		gyorsítja a gyógyulást
-Chlorhexidine	0,2%-os szájöblögető vagy 1%-os gél formájában	fekély-mentes napok száma nő
-Triclosan	anti-inflammatorikus, antimikrobiális,	csökkent fájdalom, rövidebb fekelyes fázi
-Tetracyclin	gyulladásgátló hatású szájöblögető formában	csökkent gyógyulási idő és fájdalom, hatékonyan redukálja a fekely méretét
-Penicillin G	Tetracyclin-aureomycin, 5%-os tetracyclin mint szájvíz szájöblítőkben, kenőcsökben, krémekben,	csökkenti a tüneteket, gyorsítja a gyógyulást
Szteroidok		
Immunmodulátorok		
-Thalidomide	TNF- α szintet csökkenti, különösen hatékon HIV pozitív RAS-ban szenvedőknél	fekély számot csökkenti, protektív a RAS-al szemben
-Pentoxyfilline	200 mg naponta 4 hétag csökkenti a neutrophil fagocita funkciót gátolja: TNF- α , neutrophil fagocita funkciót és kemotaxist	
-Colchicine	400 mg 3X naponta	
-Levamisole		csökkent fekely száj, méret, növekedett fekely-mentes napok száma fájdalomcsökkentő, csökkenti a fekely kiterjedését, segíti a gyógyulást
Egyéb: Dapsone, Cimetidine		
Helyi fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentők		
Benzydamine	szájöblögető Benzydamine hidrochloride	fájdalom enyhülése, gyorsuló gyógyulás
Amlexanox	anti-allergén és gyulladáscsökkentő 5%-os amlexanox pasztában helyi alkalmazásra	
Barrier	0,2 % gél mint barrier barrier funkció	
helyi hialuronsav		segíti a helyi szövetek hidratációját, anti-oxidáns hatás
cyanoacrilate adhezívek		fekely-protektív, enyhíti a szöveteket a hozzátapadás révén
Sucralfate		
fizikai terápia	sebészi eltávolítás lézer abláció alacsony denzitású ultrahang	

Magisztrális receptek

Rp./

Prednisoloni

centigrammata quattuordecim (gta 0,14)

Mucilagonis hydroxyethylcellulosi

grammata centum et quadringenti (gta 140,00)

Sirupus sorbiti

grammata centum (gta 100,00)

Diluendi menthae

grammata quindecim (gta 15,00)

Solutionis conservantis

grammata tria (gta 3,00)

Aquae purificatae

ad grammata ducenti et octoginta (ad gta 280,00)

Detur ad vitrum fuscum.

S.: Gyulladáscsökkentő szájvíz! Lenyelni tilos! Külsőleg!

Rp.

Mazipredonii chlorati

centigrammata quinquaginta (g 0,50)

Saccharimidi natrii

tablettas N° II. (duas)

Aetherolei citri

guttas quinque (gtt. V.)

Hydrogeli methylcellulosi

ad grammata triginta (ad g 30,0)

Misce fiat unguentum.

Detur, Signetur: Külsőleg.

Rp.

Suspensionis anaestheticæ

FoNo dosim N° I. (unam)

Injectionis Hydrocortison*

ampullam originalem N° I. (unam)

Aetherolei citri

~~guttas decem (gtt. X.)~~

Misce fiat suspensio.

Detur. Signetur: Külsőleg.

Gyakori nyálkahártya elváltozások és klinikai jelentőségük

**Szájnyálkahártya elváltozások
diagnosztikája**

- Legtöbb paraszta (ra, hal, méreg, körgepek, műanyagok) rövidítés
- Lehetőségek: feketelemek, egyszerű, megtisztított fogak, szájbetegségek, nyelvfejlesztés, dúsítások, issza vagy gyógyászati kezelések, halhatatlan pelenkék
- Myk. lemez fagyasztási módszerrel
- Azonosítás: álmárok, szociális, fogyszaki, családi
- Szájnyálkahártya:**
  - externális
  - internális (leírakódók, kontúr, szín, felület)
- Diagnosztikai eszközök (Véloskop, Oszcilloskop, Vizuális Plus)
- Laborvizsgálatok
- Nativ festés, cirklográfia
- Próbák excisio, szabadonvitű vizsgálatok

dr. Németh Orsolya
osztályvezető főorvos

Fogászati és Szájsebészeti ... + X

semmelweis.hu/fszoi/hu/ Keresés

Semmelweis Egyetem | Eseménynaptár | Könyvtár | Telefonkönyv | Neptun | Intranet YouTube f n

 Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet
Semmelweis Egyetem

Keresés ezen a honlapon teljes SE

Információk ▾ Szakfelügyelet Oktatás ▾ Munkatársak Híreink Telefonkönyv Járóbetegszakrendelések, ambulanciák OKJ

[Tudományos Diákkör](#)
[Teljes protetika előadások](#)
[Továbbképző előadások](#)
[Az Intézetben készített szakdolgozatok prezentációi](#)
[Oktatás 2015. év](#)

Bemutatkozás

Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet a kar legnagyobb létszámú és alapterületű intézete. Az Intézetben 44 orvos (szakorvos és szakorvosjelölt) 60 fogászati szakasszisztens illetve klinikai fogászati higiénikus dolgozik. Az épületben 30 fogászati kezelőegységen folyik a betegellátás munkanapokon reggel nyolc órától este nyolc óráig. Este nyolctól reggel nyolc óráig, valamint a munkaszüneti napokon fogászati szürgősségi ellátás folyik. Rész vesz az alapoktatási, szakorvosképzési és szakorvos továbbképzési feladatakban. Osztálystruktúrája a közösségi fogászat (community dentistry) kívánlmai szerint kerül kialakításra.

Elérhetőség

Igazgató:
dr. Kivovics Péter
egyetemi docens
Cím: 1088 Budapest, Szentkirályi u. 40.
Telefon: (1)317-66-00 / (1)317-0951

HU 7:24 2015.01.22.

nemeth.orsolya@dent.semmelweis-univ.hu